

نقش پیام‌های غیرکلامی در جریان یادگیری

نویسنده: ویکی رایترز ● ترجمه: رقیه مصطفی‌زاده

- حرکات صورت؛
- اشارات سر و دست؛
- طرز ایستادن (یا نشستن) و نحوه‌ی قرار گرفتن بدن؛
- دوری یا نزدیکی معلم به دانش‌آموز؛
- مهارت‌های کلامی؛
- شوخ طبعی.

ارتباط چشمی

ارتباط چشمی - تبادل نگاه - یک راه مهم ارتباط بین افراد است و به تنظیم جریان ارتباط کمک می‌کند؛ بنابراین می‌تواند به ایجاد علاقه‌ی متقابل بیانجامد. علاوه بر این، ارتباط چشمی با حاضرن، اعتبار گوینده را افزایش می‌دهد. معلمانی که از ارتباط چشمی استفاده می‌کنند، جریانی از علاقه، توجه، گرمی، حرارت و اعتبار را

تنها آنچه شما در کلاس می‌گویید اهمیت ندارد؛ بلکه چگونگی بیان مطالب نیز بسیار مهم است و در یادگیری دانش‌آموزان اثرات متفاوتی به جا می‌گذارد. پیام‌های غیرکلامی یکی از عناصر زنده و اساسی ارتباط در جریان یادگیری است؛ به همین دلیل، معلمان به سه دلیل زیر متوجه «رفتارهای غیرکلامی» در کلاس خود باید باشند.

۱. توجه به رفتارهای غیرکلامی می‌تواند باعث دریافت بهتر پیام‌های دانش‌آموزان از سوی معلم شود.
  ۲. می‌توان با ارسال بهتر علایم برای فراگیران، یادگیری آن‌ها را تقویت کرد.
  ۳. این نوع ارتباط، میزان تبادل اطلاعات را بین دانش‌آموزان و معلم افزایش می‌دهد.
- مواردی که در مورد ارتباط غیرکلامی باید مورد توجه قرار گیرد، عبارت است از:
- ارتباط چشمی؛

به فراگیر منتقل می‌کنند.

حرکات صورت

لبخند نشانه‌ای قوی برای انتقال موارد زیر است:

- خوشحالی؛
- دوستی؛
- صمیمیت؛
- محبت؛
- وابستگی؛
- ارتباط.

به این شکل، اگر شما مرتباً لبخند بزنید، می‌توانید محبت، دوستی، صمیمیت و هم‌دلی بیشتری دریافت کنید. لبخند زدن اغلب باعث برقراری ارتباط می‌شود و دانش‌آموزان برخورد دوست‌داشتنی‌تری خواهند داشت و بیشتر یاد می‌گیرند.

اشارات سر و دست

اگر شما در هنگام صحبت کردن به خوبی از عهده‌ی نشان دادن حرکات مناسب سر و دست‌ها برنیاید، ممکن است خسته‌کننده، رسمی و خشک به نظر بیاید. این‌گونه حرکات در ایجاد روش تدریسی پرنشاط و جالب توجه بسیار مؤثر است و موضوع درس را جالب‌تر و یادگیری را آسان‌تر می‌کند. مخصوصاً حرکات سر، ارتباط داشتن را تقویت و مشخص می‌کند که دانش‌آموزان به درس گوش می‌کنند.

طرز ایستادن (نشستن) و نحوه‌ی قرار گرفتن بدن

شما با چگونگی ایستادن، نشستن، قدم زدن یا حرف زدن، می‌توانید پیام‌های بسیاری را برای ایجاد ارتباط ایجاد کنید.

ایستادن استوار و جدی و نه سخت‌گیرانه، با کمی گرایش به جلو می‌تواند نزدیکی، پذیرا بودن و دوستی را به دانش‌آموزان در ایجاد ارتباط القا کند. علاوه بر این شواهد به دست آمده در اجتماع، نشان می‌دهد زمانی که شما دارید در مقابل دانش‌آموزان خود صحبت می‌کنید از برگشتن یا نگاه کردن به سقف یا کف اتاق باید پرهیزید؛ زیرا بی‌اعتنایی کلاس مواجه می‌شوید.

دوری یا نزدیکی معلم به دانش‌آموز

معمولاً فضای کلاس‌ها، مشکل فیزیکی خاصی برای ایجاد ارتباط ندارد؛ چون کلاس‌ها غالباً مساحت زیادی دارند و شما می‌توانید به راحتی در اطراف کلاس حرکت کنید و

ارتباط با دانش‌آموزان را افزایش دهید. این ارتباط نزدیک شما را توانا می‌کند تا تماس چشمی بهتری با آن‌ها برقرار کنید و موقعیت‌های صحبت با دانش‌آموزان را افزایش دهید.

مهارت‌های کلامی

جنبه‌های مختلف پنهان در جملات، شامل عناصر صوتی زیر است:

- فرکانس صدا؛
- زیر و بم صدا؛
- طنین صدا؛
- بلندی یا کوتاهی صدا؛
- آهنگ صدا؛

برای بیشترین اثر یادگیری به چگونگی استفاده از انواع مختلف این عناصر در صدایتان باید توجه کنید. یکی از انتقادهای اصلی به معلم، می‌تواند صحبت کردن او با یک فرکانس ثابت باشد. معمولاً شنوندگان بعد از اندک مدتی به یکنواختی و ضعیف بودن صدای چنین معلمی پی می‌برند و احساس خستگی و ملال می‌کنند.

دانش‌آموزان گزارش داده‌اند که آن‌ها، وقتی به تدریس معلمی که نمی‌تواند فرکانس و لحن صدایش را هنگام صحبت تنظیم کند، گوش می‌دهند، کمتر یاد می‌گیرند و علاقه‌ی خود را به شنیدن به سرعت از دست می‌دهند.

شوخی طبیعی

شوخی طبیعی معمولاً هم‌چون برای آموزش در نظر گرفته می‌شود و این چیزی است که خیلی در کلاس‌های درس به آن تشویق نمی‌شود.

شوخی طبیعی معلم، دو عامل اضطراب و تنش را نه تنها برای معلم، بلکه برای فراگیر هم کاهش می‌دهد. پس شما توانایی خندیدن را در خود و دانش‌آموزانتان باید افزایش دهید. این مطلب محیط کلاس را دوستانه می‌کند؛ به‌طوری که یادگیری در آن آسان‌تر می‌شود.

بدیهی است که دانش کافی از موضوعات درسی برای موفقیت بسیار مهم است. در هر صورت این تنها عامل مهم و اساسی نیست.

خلق و نگهداری محیطی که یادگیری را آسان کند، به مهارت‌های کلامی و غیرکلامی نیاز دارد. برای بهبود و ارتقای مهارت‌های غیرکلامی، صحبت‌هایتان را در یک نوار ویدئو ضبط کنید و از یک همکار که در روابط انسانی تبحر دارد، بخواهید برای بهبود آن پیشنهادهایی بدهد.

شوخی طبیعی معلم،
دو عامل اضطراب
و تنش را نه تنها
برای معلم بلکه
برای فراگیر هم
کاهش می‌دهد